

NASILJE NAD ŽENSKAMI V PARTNERSKIH ODNOSIH

Vedno nas vznemirijo primeri nasilja nad ženskami, ki se končajo tragično, ko povzročitelj nasilja žrtev ubije. Znova in znova se sprašujemo, kako bi lahko takšne smrti preprečili, bi moral kdo ravnati drugače, je poleg povzročitelja odgovoren še kdo, ki je za nasilje vedel, pa ni naredil nič – morda sosedje, policija ali center za socialno delo.

Besedilo: Katja Zabukovec Kerin, predsednica Društva za nenasilno komunikacijo

Letos smo lahko o nasilju v družini brali in poslušali več kot običajno. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je v začetku leta pozvalo k javni razpravi o predlogu novele Zakona o preprečevanju nasilja v družini. Po številnih odmevih, ki jih je v javnosti sprožil zlasti predlog o prepovedi telesnega kaznovanja otrok, je državni zbor novelo zakona oktobra vendarle sprejel, kar je pomemben dosežek. A prav zaradi razburjenja, ki ga je vsebina zakona sprožila, je prav, da o nasilju govorimo še večkrat.

Ničelna toleranca

Ničelna toleranca do nasilja v družini je nekaj, kar se ne zgodi kar tako, brez informiranja, osveščanja in izobraževanja, je pa še kako pomembna, tako v laični kot v strokovni javnosti. Osebni odnos vsake posameznice in posameznika do nasilja pomembno vpliva na to, kako se bomo odzvali na žrtev ali povzročitelja nasilja, kako bomo ovrednotili dogajanje med njima in kako bomo ukrepali.

Povzročitelji nasilja pogosto povedo, da so se nad svojim vedenjem zamislili šele,

ko jih je nekdo opozoril, da povzročajo nasilje. Prevečkrat se zgodi, da so v družbi žaljivi in ponižujoči do svoje partnerke, pa njihovi prijatelji pogledajo stran, ker se nočejo vmešavati. Povzročitelji sklepajo, da se njihovi prijatelji s takšnim ravnanjem do žensk strinjajo, da ne delajo nič narobe. Zato je tako pomembno, da v družbi nikoli ne dopuščamo poniževanja žensk. Povzročitelju recite, naj se ustavi, naj neha poniževati ali groziti, ker je to nasilje. Čeprav bodo takrat žrtve morda branile povzročitelja, je pomembno, da vztrajate, da je nasilje nesprejemljivo in da ga ne boste dopuščali. Povzročitelju lahko ponudite informacije o pomoči, ki je na voljo, in ga spodbujate, da spremeni svoja prepričanja in vedenje. Najbolj pa pomaga, če v družbi dosledno spodbujamo partnerske odnose, v katerih sta partnerja enakovredna in enako močna in v katerih ne sme biti prostora za psihično, fizično, spolno ali ekonomsko nasilje.

Kako pomagati žrtvam

Podatki iz različnih raziskav in tudi izkušnje nevladnih organizacij kažejo, da se večina žrtev nasilja s svojo težavo najprej obrne na tiste, ki jim najbolj zaupajo – na svoje sorodnice, sorodnike, prijateljice in prijatelje. Če so ti o nasilju obveščeni, žrtev lažje podprejo in ji pomagajo, storilcu pa postavljajo meje.

Spregovoriti o nasilju je težko, saj žrtve dogajanje za štirimi stenami dolgo skrivajo, zato jim verjemite, ko zberejo pogum in začnejo govoriti. Žrtve krivdo za nasilje pogosto pripišejo sebi, zato jim povejte, da je za nasilje odgovoren izključno tisti, ki ga povzroča. Nekatere

Spregovoriti o nasilju je težko, saj žrtve dogajanje za štirimi stenami dolgo skrivajo, zato jim verjemite, ko zberejo pogum in začnejo govoriti.

Zaradi razvpitosti tragičnih primerov žrtvam pomaga tudi, če poiščemo zgodbe s srečnim koncem, da vidijo, da obstaja pot iz nasilja. Ponudite jim lahko konkretno pomoč – denar, varstvo otrok, nastanitev, spremstvo na institucije, zaposlitev ali drugo možnost zaslužka.

Žrtve imajo povzročitelja nasilja rade, čeprav se ga hkrati bojijo in ne razmišljajo o tem, da bi ga zapustile. Potrebujejo čas, da razmislijo in se informirajo, zlasti pa potrebujejo čustveno oporo. Pomembno je, da sprejmemo njihovo pot in jih ne obsojamo, če ravnajo drugače, kot bi ravnali mi v podobni situaciji. Žrtvam nasilja pomaga, če mi poiščemo informacije o pomoči, ki je na voljo, in o njihovih pravicah. Zaradi razvpitosti tragičnih primerov jim pomaga tudi, če poiščemo zgodbe s srečnim koncem, da vidijo, da obstaja pot iz nasilja. Ponudite jim lahko konkretno pomoč – denar, varstvo otrok, nastanitev, spremstvo na institucije, zaposlitev ali drugo možnost zaslužka.

Za nasilje v družini ni hitrih rešitev, zato je pomembno, da ostanete potrpežljivi in spoštujete žrtvine odločitve, četudi se z njimi ne strinjate. Na vse te načine žrtvam vračate moč, ki jim jo je povzročitelj nasilja vzela. Ženske, ki so ekonomsko neodvisne,

informirane o svojih pravicah in možnostih in imajo podporo v svoji socialni mreži, lažje in hitreje poskrbijo za svojo varnost in varnost svojih otrok.

Vloga države

Država lahko s svojimi institucijami in zaščitnimi ukrepi ustrezno zaščiti žrtve šele, ko je nasilje prijavljeno. Ocenjujemo, da je danes prijavljenih le nekaj odstotkov primerov nasilja nad ženskami, saj si ženske prijav ne želijo. Med razlogi za to navajajo zlasti nezaupanje v delo sodišč in neprimeren odnos posameznih sodnic in sodnikov do žrtev, obdolžencev in nasilja na splošno.

Za ustavljanje nasilja nad ženskami je nujno, da imajo znanje o nasilju ljudje, ki delajo na institucijah, s katerimi imajo žrtve in povzročitelji nasilja veliko stikov – na nevladnih organizacijah, centrih za socialno delo, policiji, tožilstvu, sodišču, v vrtcih, šolah in zdravstvenih ustanovah. Njihova prepričanja pomembno vplivajo na kakovost njihovega dela. Na

društvu hranimo neštete zapise žrtev, ki opozarjajo na neprimeren odnos različnih strokovnjakov in strokovnjakinj do njih ali nasilja na splošno. Kako naj korektno sodi sodnica, ki je prepričana, da je nasilje nad ženskami zasebni problem in da bi ga morala rešiti žrtev in storilec sama, in si želi s siljenjem v poravnavo poenostaviti delo? Kako naj ustavlja povzročitelja policist, ki misli, da je treba razumeti storilca, ki pod vplivom alkohola pretepe svojo partnerko, ker je trezen nikoli ne bi poškodoval, in mu verjame, ko obljubi, da tega ne bo več storil? Kako naj pomaga žrtvi socialni delavec, ki misli, da je treba pozabiti nasilje, ki ga je žrtev utrpela, in spodbujati enakovreden sostarševski odnos, ki med žrtvijo in storilcem ni mogoč, ker povzročitelju omogoča, da ima še naprej nadzor nad življenjem žrtve?

Da bi torej bolje ustavljali nasilje, je poleg spremembe zakonodaje pomembna tudi sprememba prakse. Tako bi žrtvam jasno sporočili: zaslužite si življenje brez nasilja in naredili bomo vse, kar je v naši pristojnosti, da vam pomagamo na vaši poti.

Osebnostni odnos vsake posameznice in posameznika do nasilja pomembno vpliva na to, kako se bomo odzvali na žrtve ali povzročitelja nasilja, kako bomo ovrednotili dogajanje med njima in kako bomo ukrepali.

SVETOVNI DAN BOJA PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI Letos pod drobnogledom delo sodišč

Da bi povečali ozaveščenost javnosti o nesprejemljivosti nasilja nad ženskami je Organizacija združenih narodov 25. november razglasila za svetovni dan boja proti nasilju nad ženskami. Tako se je razvila svetovna kampanja za človekove pravice žensk, 16 dni akcij proti nasilju nad ženskami. Akcije se začnejo 25. novembra in končajo 10. decembra, na svetovni dan človekovih pravic. Nevladne organizacije, ki delujemo na področju preprečevanj in ustavljanja nasilja nad ženskami, bomo svojo pozornost letos namenile osveščanju o pomenu ustreznega delovanja sodišč v primerih nasilja nad ženskami.